

Ministerstwo Infrastruktury

Znak pisma: DGWiŻŚ-5.0530.3.2024
Warszawa, 16 sierpnia 2024

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

ZAWIADOMIENIE O SPOSOBIE ZAŁATWIENIA PETYCJI

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w nawiązaniu do petycji z dnia 29 maja 2024 r. w sprawie wprowadzenia zmian w obowiązującym prawie, które dotyczą:

- 1) budowy zbiorników retencyjnych do 1 ha na zgłoszenie;
- 2) budowy zbiorników do 3000 m² bez zgłoszenia;
- 3) bezpłatnego poboru wód ze zbiorników retencyjnych na potrzeby rolnicze

– uprzejmie informuję, że niniejsza petycja została uznana za niezasadną.

UZASADNIENIE

Zgłoszenie wodnoprawne jako uproszczona procedura umożliwiająca wykonywanie urządzeń wodnych lub korzystanie z wód od początku przewidziana jest dla przedsięwzięć i działań o niewielkim, punktowym oddziaływaniu na zasoby wodne i bez skutków dla innych użytkowników wód lub innych podmiotów (np. właścicieli gruntów czy obiektów budowlanych w sąsiedztwie).

Jest to procedura, w której inne zainteresowane podmioty (np. sąsiedzi uważający że mogą doznać szkód) nie mają możliwości przedstawiania swoich uwag i propozycji, a uproszczona dokumentacja przygotowywana przez wnioskodawcę nie umożliwia dokonywania przez organ bardzo szczegółowych analiz. Zgodnie z powyższym, w procedurze zgłoszenia wodnoprawnego nie powinny być realizowane działania, które albo wymagają udziału stron albo przeprowadzenia szczegółowych ocen skutków. Aktualnie na podstawie zgłoszenia mogą być realizowane stawy, które nie są napelniane w ramach usług wodnych, ale wyłącznie wodami opadowymi, roztopowymi lub wodami gruntowymi o powierzchni nieprzekraczającej 5000 m² i głębokości do 3 metrów od naturalnej powierzchni terenu, o zasięgu oddziaływania niewykraczającym poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na wykonanie stawu. Należy podkreślić, że przedmiotowy przypadek ma charakter bardzo wyjątkowy, gdyż co do zasady budową tak dużych zbiorników wodnych (o powierzchni 5000m²), ze swej istoty oddziałuje na grunty sąsiednie.

Zasadą jest, że zgłoszenie wodnoprawne ma dotyczyć obiektów, których warunki budowy umożliwiają stwierdzenie, że stanowią one obiekty o lokalnym, punktowym wpływie na środowisko. W związku z powyższym wykonanie stawów o powierzchni 5000 m² i głębokości 3 metrów, na podstawie zgłoszenia wodnoprawnego jest możliwe bardzo wyjątkowo, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład

jest właścicielem lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na wykonanie stawu. Dalsze zwiększanie powierzchni i głębokości stawów ma negatywny wpływ na poziom wód gruntowych. W okresach bezdeszczowych i upalnych, ilość wody odparowującej z powierzchni stawu jest znacznie większa od ilości wody odparowującej z gruntu, i nawet wówczas gdy woda z takiego stawu nie jest pobierana na potrzeby nawadniania gruntów i upraw, to i tak lustro wody w stawie ulega obniżeniu a wraz z nim obniża się poziom wód gruntowych w okolicy. Im gleby są lżejsze, tym zasięg obniżania się poziomu wód gruntowych jest większy i na większym obszarze występują objawy suszy gruntowej, której nawadnianie nie rekompensuje.

Należy zauważyć, że problem suszy rolniczej istnieje już dla obszaru całego kraju, a więc presja na zasoby wodne dla zaspokajania potrzeb rolnictwa będzie konsekwentnie rosła. Należy przy tym zauważyć, że parametry stawów objętych zgłoszeniem zostały już znacząco zwiększone:

- 1) początkowo z 500 m² powierzchni i 2 m głębokości, do 1000 m² i głębokości nieprzekraczającej 3 m od naturalnej powierzchni terenu - ustawą z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw;
- 2) a następnie kolejną zmianą do powierzchni 5000 m² i głębokości 3 metrów - ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przedłużeniem realizacji programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020.

Należy podkreślić, że z uwagi na krótki okres obowiązywania przedmiotowych przepisów nie zostało ustalone, czy przedmiotowe zmiany nie miały faktycznie negatywnego wpływu na zwiększenie się suszy na terenie, na których zostały wykonane.

Z uwagi na powyższe, stawy, które są napełniane wyłącznie wodami opadowymi, roztopowymi lub wodami gruntowymi o proponowanej przez Krajową Radę Izb Rolniczych, powierzchni do 1 ha, nie powinny być wykonywane w trybie uproszczonym na podstawie zgłoszenia wodnoprawnego, do którego nie ma obowiązku dołączania niezbędnych badań, wymaganych przy ubieganiu się o pozwolenie wodnoprawne.

Wykonanie stawu o powierzchni 1 ha (przy założeniu, że spełnia pozostałe, określone w art. 394 ust. 1 pkt 9 ustawy – Prawo wodne warunki zakwalifikowania obiektu do procedury zgłoszenia wodnoprawnego) nie spełnia przesłanek uznania obiektu za mało uciążliwy. Wskazany w petycji obiekt o powierzchni 1 ha (to 30 000 m³) pojemności zasilany jest wyłącznie wodą opadową i gruntową. Spowoduje to konieczność całkowitego jej zebrania z kilku hektarów co wywoła skutki dla okolicznego stanu wód, w tym zmiany kierunków przepływu wód podziemnych. Taki staw nie przyczynia się do walki z suszą, a wręcz może pogłębić jej skutki. W okresie braku opadów jest on napełniany wyłącznie wodami gruntowymi powodując znaczne obniżenie ich poziomu.

Taki staw nie może być traktowany jako źródło poboru wody do nawodnień, lecz nawet gdy nie jest on wykorzystywany do poboru wody do nawodnień, następują wówczas znaczne jej ubytki z uwagi na parowanie z dużej powierzchni stawu. Zmiany wskazane w petycji mogą przyczynić się do przekształcenia stosunków wodnych, zaburzając tym samym cykl hydrogeologiczny oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Nie znaczy to, że takie obiekty nie mogą być wykonywane na podstawie pozwolenia wodnoprawnego. Przy wydawaniu decyzji należy analizować i oceniać skutki ich wykonania, a w razie potrzeby dostosowywać parametr do warunków lokalnych lub nawet projektować działania zapobiegające szkodom. Procedura przyjęcia zgłoszenia

wodnoprawnego takich możliwości nie daje, dlatego konieczna jest procedura wydania pozwolenia wodnoprawnego.

Również pozwalanie na budowę zbiorników do 3000 m² bez zgłoszenia wodnoprawnego mogłoby doprowadzić do pozbawienia jakiegokolwiek kontroli wykonania takich obiektów. Natomiast przedmiotowe obiekty niewątpliwie wpływają na stosunki wodne na danym terenie, co zgodnie z przepisami Ramowej Dyrektywy Wodnej wymaga kontroli administracyjnej. Tym samym zwolnienie przedmiotowych obiektów z kontroli w postaci zgłoszeń wodnoprawnych mogłoby doprowadzić do naruszenia przez Polskę przepisów unijnych.

W odniesieniu do kwestii bezpłatnego poboru wód ze zbiorników retencyjnych (bez względu na ich wielkość) na potrzeby rolnicze, informuję, że takie działanie mogłoby doprowadzić do nieracjonalnego poboru wód, pogłębienia suszy na danym terenie, a także naruszenia przepisów unijnych. Zgodnie z art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej Państwa Członkowskie uwzględniają zasadę zwrotu kosztów usług wodnych, włączając koszty ekologiczne i materiałowe, uwzględniając analizę ekonomiczną oraz w szczególności zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”. Z przedmiotowego przepisu wynika zasada, że podmiot korzystający ze środowiska musi ponosić z tego tytułu opłaty. Brak przedmiotowego instrumentu fiskalnego prowadziłby do zmniejszenia racjonalnego wykorzystania wód. Należy podkreślić, że obecnie funkcjonujący od 2018 r. system opłat za usługi wodne stosuje preferencję w stosunku do celów rolniczych. W takim przypadku na mocy art. 270 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, zwolniony jest z opłaty stałej pobór wód do celów rolniczych lub leśnych na potrzeby nawadniania gruntów i upraw. Ponadto ustalona jednostkowa stawka opłaty za pobór wód na cele rolnicze jest bardzo niska i wynosi 0,05 zł za 1 m³. Przedmiotowa stawka względem innych stawek jest wielokrotnie niższa. Należy podkreślić, że pomimo wysokiej inflacji w ostatnich latach przedmiotowa stawka nie była podnoszona, co doprowadziło do jej faktycznego obniżenia o około 30%. W związku z powyższym nie można uznać za zasadne zwolnienie z przedmiotowej opłaty działalności rolniczej

POUCZENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem,
Z upoważnienia Ministra
Dokument podpisany elektronicznie przez:
Małgorzata Bogucka-Szymalska
Zastępca Dyrektora